

פחד דוד

עלון שבועי בענייני פרשת שבוע

אשדוד: רח' האדמו"ר מבעלזא 43 טל. 08-8521527 פקס. 02-6433570
ירושלים: רח' בית וגן 8 טל. 02-6433605 פקס.

יו"ל ע"י מוסדות "אורות חיים ומושה" ישראל
בנשיאות מנש"ק מורינו ורבינו הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א
בן הצדיק המלוב"ן רבי משה אהרן פינטו זצ"ל ונכד הצדיק הקדוש המלוב"ן רבי חיים פינטו זיע"א

עלון מס' 681

משכיל לדוד

פרשת האזינו - שובה שיחה שבועית לפרשת השבוע מאת מו"ר הגה"צ רבינו דוד חנניה פינטו שליט"א

כולם יכולים לעשות תשובה

שאדם ישכח מיום המיתה, כמו שאכן אמרו חז"ל (פסחים נד:), דיום המיתה מכוסה מבני אדם, כי אם יזכור את יום המיתה לא יעשה מצוות דתמיד יתעצב על מיתתו. וכך, שכחה זו גורמת לו לשכוח מהצרות ולקיים רק מצוות מתוך שמחה. אבל כמובן כבר אמרו חז"ל (אבות ב, י); ושוב יום אחד קודם מיתתך. כלומר שבכל יום האדם זוכר את יום המוות כדי לחזור בתשובה. אבל מצד אחר ראה ה' כי לא טוב שכל היום יחשוב רק על המיתה, ולכן הוא ברא את השכחה.

שבת תשובה קרויה היא על שום ההפטרה שמפטירין בה "שובה ישראל עד ה' א-להיך" (הושע יד, ב). משל למה הדבר דומה. העולם הזה דומה לחנות גדולה, אליה נכנס אדם פלוני, הסתובב והסתובב ולא מצא בה כלום. בצאתו שאלו אותו; האמנם בכזו חנות גדולה לא מצאת מאומה. והוא עומד נבוך.

ויש עוד שכחה המגיעה מצד היצר הרע; להשכיח לאדם שיש עונש ויש מיתה, וכי כך ימשיך תמיד לחטוא ולא ישוב בתשובה, וזו שכחה גרועה ביותר.

כך האדם, הוא יורד לעולם הזה עם נשמה גבוהה, ידים רגלים ועיניו סוכו, והוא שואל מה יש לי לעשות בעולם הזה? ומשיבים לו, בעולם הזה יש הרבה מה לעשות, יש תורה, מצוות, מעשים טובים, ברכות על אכילה, על שתיה והנאה. אבל האדם מסתובב להנאתו מבלי לקנות מאומה, וכשמגיע זמן מיתתו הוא עולה השמימה ואז שואלים אותו: האמנם?! האמנם לא הבאת עמך כלום, שום מצוה שהיא. והוא נבוך ומשיב: לא היה לי זמן...

משום כן, כשמגיע חודש אלול, בא היצר הרע ומשכיח מהאדם את יום הדין, ואז אדם אינו חש את אימת הדין. וכדי שאדם יכיר ריגיש את אימת הדין, עליו לשוות עצמו בעולם הזה כתייר, ולא קבוע, ותמיד יזכור שיש מי שקורא לו לתשובה: "שובה ישראל עד ה' א-להיך כי כשלת בעוונך" (הושע יד, ב).

הוא שאומר הכתוב; שובו אל ה' כדי שלא תהיו נבוכים בעולם. וזה חסד עליון מאת השם יתברך, כי במקום שאנו נבקש מחילה מהשם יתברך, הרי שהוא מבקש מעמנו לשוב אליו כי כל הפתחים פתוחים לפנינו. אבל, עם כל זה האדם לא שת לבו, והוא נוסע לנופש והבראה בעולם הזה, מקום לשם נסעו פעם רק עשירים ואילו כיום גם עניים נוסעים.

וכאשר האדם יזכור זאת, כבר יבוא מעצמו הרצון לעשות תשובה. כי אם יחכה עד שה' יקרא לו - רע ומר יא גורלו. כי מי יודע עד להיכן התדרדר עד שה' צריך לקרוא לו ולעורר אותו, ולהוציאו מבאר שחת. על כן מוטב שיזכור מעצמו וישוב בתשובה.

ואמנם צריך לדעת, שפעם רק יחיד סגולה ידעו איך לשוב בתשובה, ואילו כיום השם יתברך אומר לכולם שובה ישראל עד ה' אלוקיך, כי כולם יכולים לעשות תשובה.

ידוע המעשה על אלעזר בן דורדיא (ע"ז יז), שרצה פעם לחטוא רח"ל בכרכי הים. נטל כיס מלא דינרין ועבר שבעה נהרות. בשעת הרגל דבר הפיחה, ואמרה; כשם שהפיחה זו אינה חוזרת למקומה - כך אלעזר בן דורדיא אין מקבלין אותו בתשובה.

יש על האדם לידע, שאפילו פשוט שבפשוטים שעשה הרבה עבירות, והוא מנותק לגמרי מהשם יתברך, אם רק ישוב יכול להגיע למדרגה גבוהה יותר מצדיק, והוא קרוב להשם יתברך המקבלו בזרועות פתוחות. וכלשון הרמב"ם (הל' תשובה ז, ו); אמש היה זה שנאוי לפני המקום, משוקק ומרוחק ותועבה, והיום הוא אהוב ונחמד קרוב וידיד. ועל ידי שני דברים אפשר בניקל להגיע לתשובה.

הלך וישב בין הרים וגבעות, וביקש מההרים והגבעות שיבקשו עליו רחמים ולא רצו, כי הם צריכים לבקש על עצמם. כמו שנאמר (ישעיה נד, ט) "כי ההרים ימושו והגבעות תמוטנה". כמו כן שמים וארץ לא רצו לבקש עליו, כי גם הם מבקשים על עצמם. גם כמה ולבנה לא רצו, כי מבקשים הם על עצמם. ואף גם כוכבים ומזלות לא רצו. אמר אין הדבר תלוי אלא בי, הניח ראשו בין ברכיו וגעה בבכיה עד שיצתה נשמתו. יצתה בת קול ואמרה; רבי אלעזר בן דורדיא מזומן לחיי עולם הבא.

רצה הקדוש ברוך הוא לזכות את ישראל, לפיכך הרבה להם תורה ומצוות (מכות כג:). פירוש, אם יקיים מצוה אחת בשלימות, יבוא ממילא לקיים כל שאר המצוות ואז יהיה בבחינת לזכות, זך ונקי, ויוכל לשוב בתשובה שלימה. ועוד, הרי נשמת האדם היא חלק א-לוי ממעל, וחלק זה מעורר את האדם לתשובה ולמעש"ט. ואפילו שאדם הרשיע, הריהו נשאר דבוק עם ה' על ידי אותו חלק א-לוי ממעל, ועליו להתנער מהשכחה ולזכור את ה' ולשוב אליו.

והנה יש לנו להבין בענין. באם השכחה גורמת לאדם לשכוח אכן מהקדוש ברוך הוא, מדוע באמת ברא ה' את השכחה הגורמת לחטאים, עדיף היה לזכור מלשכוח. אבל באמת יש לדעת שיש ב' סוגי שכחה. האחת, שכחה שמגיעה מאת ה' כדי

מכאן אנו למדים מוסר השכל, שכמו שאפשר לעשות עבירה במסירות נפש כך אפשר לעשות מצוה במסירות נפש, וצריך במסירות נפש למצוה ולתשובה אמיתית.

אבל באמת יש לדעת שיש ב' סוגי שכחה. האחת, שכחה שמגיעה מאת ה' כדי

המעוניין לקבל את העלון בדוא"ל ישלח הודעה לכתובת: p@hpinto.org.il <<<

פרשת האזינו - שובה ג' תשרי תשע"ד

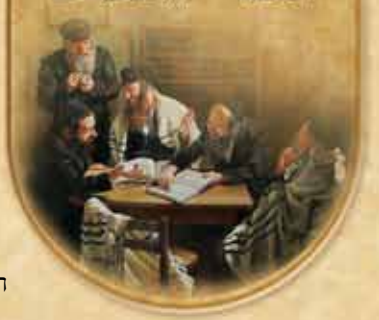
ירושלים	תל אביב	באר שבע	הדלקת נרות
18:21	18:37	18:38	
19:32	19:34	19:33	מוצאי שבת
20:09	20:07	20:06	רבינו תם

הילולא דצדיקא

- ג - רבי שמעון נתן נטע בידרמן, האדמו"ר מלעלוב
- ד - רבי ישראל יעקב בורלא, מו"ס "מקור ישראל"
- ה - רבי נפתלי כ"ץ מלובלין
- ו - רבי יעקב יוסף הרופא, מו"ס "שמן הטוב"
- ז - רבי יעקב ענתבי
- ח - רבי שלמה בכור חוצין
- ט - הגרי"ז סלוביז'יק מבריסק

ניתן להוריד את עלוני פרשת השבוע באתר המוסדות - www.orotpinto.co.il >>>

אמרי חכמים

להחזיק את הלהבות

הגאון רבי שלום צבי שפירא זצ"ל סיפר (דבריו הובאו בספר "ממזרח שמש") כי בשיחותיו של המשגיח רבי יחזקאל לווינשטיין זצ"ל בתקופת שנחאי, אמר למחרת ראש השנה כדלהלן:

"אין זה מקרה שנופל צום גדליה אחר ראש השנה - כי על פי רוב אחר תענית עלול אדם להיכשל במידות, כבעס וכדו', שהוא חושב שהקרבתו מדמי לה' וא"כ הוא מתקצף. וכן אחר שני ימים של ראש השנה שהיה עצור בתפילה וזעקה (מתברר בליבו שמי דומה לו) וחושב לו שמוותר אח"כ פריקת עול. לכן אירע צום גדליה בכוונה תיכף אחרי ראש השנה, ואין מקום להתפרצות כלל כי הלא הוא עכשיו בעובי הקורה ועבודה גדולה לפניו".

רגיל היה הגאון רבי אליעזר שולביץ זצ"ל לספר על רבו ה"אור ישראל" מסלנט זצ"ל, שפגש פעם בערב יום הכיפורים אחד ממכריו כשפניו מביעות מורא וצער. רבי ישראל שאל אותו האם חלילה יש צרה בתוך ביתו, והוא השיב: הלא ערב יום כיפור היום ואני ירא מחרדת היום. רבי ישראל השיב לו: "הלב שלך הוא 'רשות היחיד' שם אתה יכול לפחד כרצונך, אבל פניך הם 'רשות הרבים' ואסור לך לאיים ולהפחיד בני אדם, ודברי המשנה לקבל כל אדם בסבר פנים יפות נאמרו גם על ערב יום הכיפורים".

להחליק, לזרום בלי קפידות

המשגיח רבי שלמה וולבה זצ"ל, היה מעורר כי צריכים מאד להיזהר בימים אלו, שמרוב מתח לא נבוא לידי כעס. לפעמים דוקא בימים אלו נעשה 'הבין אדם לחברו' יותר גרוע.

אחד עומד ומתפלל שמונה עשרה ושכנו מתפלל קצת בקול רם, הוא עומד וחושב כל התפילה למה הוא מפריע לי ומחכה ל'עושה שלום' כדי שיוכל לגעור בו; על קפידא קטנה הבאה ממתח אפשר להפסיד תפילות שלמות.

ובלשונו היה זועק; "מען דארף זיין גלאט זאלנישט זיין ווא אן צו חאפען קיין קפידות" - עלינו להיות חלקים ולא לתת לקפידות מקום להתפתח...

בשיחותיו בימים אלו היה מצטט את דברי הגמרא: "אין דנין את האדם אלא לפי מעשיו של אותה שעה". לא מתחשבים במה שאדם עתיד להיות, אם בשעת הדין הוא בבחינת צדיק, דנים אותו כצדיק. ולכן עבודה גדולה להתמסר לתיקון המידות, לא לכעוס ולא להקפיד, להרחיק את השנאה והקנאה. להתכונן, אבל בלי עצבות ועצבנות. אם אנחנו אומרים "כי אתה סלחן לישראל ומחלן לשבטי ישורון" - אזי גם האדם שאומר זאת צריך להיות סלחן ומחלן.

מה גם שלפני שאומרים "מלכויות" צריכים לבטל את כל המחלוקות כפי שפרש"י: "ויהי בישורון מלך - בהתאספם יחד באגודה אחת ושלוש ביניהם

הוא מלכם ולא כשיש מחלוקת ביניהם".

אבל יש ענין יותר עמוק, אמר הרב וולבה: "כל שאינו מרחם על הבריות אין מרחמים עליו מן השמים". למה? מוכרח, שמי שלא מרחם על הזולת, אפילו יהיו לו אלפי זכויות ומעשים טובים אחרים, לא שייך לרחם עליו מהשמים! מה נוראים הדברים, כיצד יבוא רגון וקפדן וקמצן ליום הדין, כי באותה מידה מודדין לו ח"ו! ומאיך גיסא - בהנהגה טובה בין אדם לחברו, בוותרנות וברחמנות יכול לגלגל מעל עצמו חבילות חבילות מעבירותיו.

ישנה סכנה בראש השנה שמנסים 'לטפס לשמים' עד ששוכחים את ה'בפועל' של קבלת מלכות שמים שהיא תיקון המידות. אסור לתת להתפעלות הרגעית להרחיק אותנו מהמציאות לדמיון, אלא להישאר מעשיים בתפילה ובתקיעות.

ביקול קורא מיוחד שכתב רבי שמחה זיסל לתלמידיו בחודש אלול תרמ"ז, הוא מגלה שמצא תרופה כיצד ניתן לעסוק ב"ואהבת לרעך כמוך", על ידי לימוד קבוע בספר "תומר דבורה" חוק ולא יעבור.

כך אנו מוצאים גם בקבלה מערב יום כיפור תרנ"ב עליה חתומים רבי שמחה זיסל ועוד מגדולי הת"ת בקעלם "ללמוד בכל יום תומר דבורה".

עבודת הבין אדם לחברו בקעלם בכל ימות השנה, ובפרט בימים הנוראים, היתה גדולה. במשך כל החודש היה תלויה על דלת התלמוד תורה "הערה נוראה" בה נאמר: "תוקף קיום המלוכה הוא רק כשעבדיו כולם כאיש אחד לעבודת המלך, ועיקר שתמליכוני עליכם הוא אחדות עבדיו, ולכן חובה עלינו לקבל על עצמנו לעסוק כל השנה באהבת רעים ובוזה יעלה יפה בידינו מלכויות... ואל יאמר האדם דבר קשה הוא מאד, כי כשיעסוק בזה ברעיונות מסוגלים, יקל לאט לאט, ובפרט על דרך תומר דבורה..."

מכוח עבודה זו כותב רבי שמחה זיסל לתלמידיו בקיץ האחרון בו היה קיים הת"ת בגרובין, כי עבודת חדש אלול הקרוב הוא לחיות עם אנשים שרוקנים מאיתנו בדעות, ועם כל זאת לחיות איתם באהבה ואחווה "זה החוב המוטל עלינו בזה האלול".

חותם יד כל אדם בו

סח ראש ישיבת פוניב'ז הגאון רבי דוד פוברסקי זצ"ל; זכורני לפני שנים, כאשר בית המדרש היה צפוף בראש השנה, וכשאחד היה יושב היה השני צריך לעמוד כי לא היה מקום לשבת לשני אנשים ביחד, והיה אחד שעמד כל הזמן כדי שהשני יוכל לשבת, הוא כתב את עצמו בספר החיים בראש השנה, ואילו השני ישב בלי שימת לב...

אחרי כן עקבתי במשך השנה אחרי זה שעמד לראות מה מעשהו, ואמנם ראיתי שבכל מקום שהוא פונה הוא משתדל לעשות מעשים כאלה, הוא אכן כתב את עצמו בספר החיים תמיד.

וזהו פירוש התפילה "וחותם יד כל אדם בו" - עלינו לדעת שהאדם עצמו הוא הכותב את ספרי החיים וספרי המתים שנפתחים בראש השנה. ולכן כשמכניס את עצמו ליום הדין עלינו להשתדל להיות כתובים בספר החיים.

במה מפטירין

הפטרת השבוע: "שובה ישראל" (הושע י"ד)

הקשר לשבת: הפטרה זו מפטירין בשבת תשובה, השבת שבין ראש השנה ליום הכפורים. בפרק זה עומד הנביא הושע ומבקש מעם ישראל שיתעוררו לשוב בתשובה ולזנוח את עוונותיהם, וימים אלו הם ימי תשובה והתקרבות להשי"ת.

תולה ארץ על בליטה נצור לשונך

בתנאים דלהלן

הרואה את חברו שרוצה להשתתף עם אדם מסוים, והוא משער שבוודאי ייגרם לו מחמת כן דבר רע, מותר לו לספר לו זאת כדי להצילו, ובלבד שיתקיימו התנאים דלהלן. יתבונן שאותו דבר באמת רע. לא יגדיל את הסיפור יותר ממה שהוא. יכוין לתועלת אמיתית ולא משום שנאה. אם הוא יכול לגרום לאותה תועלת בלי לספר זאת, אסור לו לספר. ההיתר הוא רק אם לא תיגרם רעה לאותו אדם, אלא רק תימנע ממנו ההטבה של אותה שותפות.

מאוצרו של מורנו ורבנו הנח"צ
רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

מן האוצר

מעלת השמחה והשלום - כקרבן לפני ה'

(דברים ט"ז ד, טו); ושמחת בחגך. והיית אך שמח. אך הוא אותיות כ"א, ואילו איל (עם הכולל) עולה בגימטריא מ"ב, וחציו של איל עולה כ"א, א"ך. רמז לאילו של אברהם אבינו, שחצה אותו והקריבו בשמחה גדולה ועצומה תחת יצחק בנו. ולכן בראש השנה מרבים להזכיר את האיל הזה, שהקריב אברהם אבינו בשמחה גדולה, בדיוק כפי אותה השמחה שהכין את עצמו לפני שניגש להקריב את יצחק בנו.

אדם שיש לו יסורים, יסורי הגוף או הנפש, ואף על פי כן אינו חדל מלעבוד את ה' בשמחה, הרי הוא נחשב כאילו הקריב את עצמו לפני הקב"ה כאותו האיל. ובפרט כאשר הוא משרה אורית רוגע ושמחה, הכנעה וביטול, שכל דבריו נאמרים בנחת. וזהו שנאמר והיית אך שמח, לשמוח כמו ששמח אברהם אבינו עם הקרבת האיל.

ולא עוד, אלא שעל ידי השמחה, האדם מביא להשראת השכינה בתוך ביתו של האדם. שהרי אך עולה בגימטריא כנגד שם א-ה-י-ה, שהוא משמותיו של הקב"ה, והיית אך שמח, דהיינו, על ידי השמחה גורם להשראת השכינה בתוך ביתו.

בראש השנה מאחלים אדם לחבירו ואיש לאשתו; שנה טובה ומבורכת, שנה של נחת ובריאות, שנה של שלום בין אדם לחבירו ובין איש לאשתו.

ואולם, השלום אינו מתקיים רק כאשר יש שמחה. כאשר האדם שמח בלב, והוא מודה לה' על כל הטוב שגמל

עמו, ומתחסד עם קונו שמקבל יסורים באהבה, על ידי זה הוא משרה שמחה בביתו ועל כל הסובבים אותו, וממילא יש שלום. ואפשר על ידי זה לעבוד את ה' באמת.

משום כן, לקראת החגים צריך להוסיף שמחה ולשמוח בשמחת החג, ככתוב

מן המעיין

ולחנניה מישאל ועזריה שדרך מישך ועבד נגו.

וכעת שנעשה מלך ושם לשמו הראשון, קראו 'הושע'.

"ומת בהר אשר אתה עלה שמה והאסף אל עמך כאשר מת אהרן אחיך". (ל.ב.ג)

כאשר מת אהרן אחיך - באותה מיתה שראית וחמדת אותה. שהפשיט משה את אהרן בגד ראשון והלבישו לאלעזר, וכן שני וכן שלישי וראה בנו בכבודו, אמר לו משה אהרן אחי עלה למיטה ועלה, פשוט ידיך ופשוט, פשוט רגליך ופשוט, עצום עיניך ועצם, קמוץ פיך וקמוץ, והלך לו. אמר משה אשרי מי שמת במיתה זו (רש"י).

רבי יוסף כהנמן מפוניבז', ביאר בטוב טעם מה בדיוק חמד משה במיתת אהרן. דהלוא האדם בהיותו בעולם חייב לחיות ע"פ ה' ולשמור את כל מצוותיו, ואולם כשמת נעשה חפשי מן המצוות. והנה במיתת אהרן מצינו דאף המיתה היתה ע"פ ה', כשנצטווה לעלות למיטה וקיים ועלה, נצטווה לפשוט את ידיו ופשוט, וכו'.

לכך בדיוק נתאוה משה רבינו, שאף מיתתו תהיה על פי ה'. ובאמת הוא זכה לכך ככתוב "ומת בהר" - דאף על מיתתו נצטווה, וכנאמר להלן (לד. ה) "וימת שם משה עבד ה' בארץ מואב על פי ה'".

חיים בפרשה

ממשנתו של הקדוש רבינו חיים בן עטר זיע"א

"כי מנגד תראה ואת הארץ ושמה לא תבוא". (ל.ב.ג. נב)

קשה אחר שאמר "ושמה לא תבוא" מה מקום לחזור ולומר "אל הארץ אשר אני נתן לבני ישראל".

ויתבאר על דרך אומרם ז"ל (דב"ר פ"ב) שעתידי משה ליכנס לארץ עם האבות לעתיד לבא. ואמרו בזה (ח"ב ק"ב) כי הוא יביא את ישראל אל הארץ בבוא גאולתם.

ולזה כשאמר ה' "ושמה לא תבוא", חש שיהיו הדברים נשמעים שמחליט לו ביאת הארץ לעולם ועד, לזה אמר "אל הארץ אשר אני נתן", וגו', פירוש עתה ולא אל אשר יתן לעתיד.

"כי גוי אבד עצות המה ואין בהם תבונה". (ל.ב.כח)

לכאורה מי שהוא אובד עצות הרי זה מחמת חוסר תבונה, ומה צריך לחזור ולומר 'ואין בהם תבונה'.

אלא שפעמים ובאים למצב של 'אובדי עצות' אך לא מחמת חוסר תבונה, אלא אדרבה מבינה יתירה דמתוך ההפסד שיכול לבוא מעדיף המשיא עצה לומר שאין בידו עצה.

וכך, מבאר ה"נחל קדומים", מצינו בגמרא (מגילה יב:) שאחשורוש שאל בתחילה את חכמי ישראל, כדת מה לעשות בושתי. אמרו חכמים, כיצד נגה? אם נאמר לו שיהרגה הרי למחר כשיתפקח יתבע את דמה מאיתנו, ואם נפסוק את דינה לפטור הלוא יש בכך זלזול במלוכה. לפיכך אמרו לו לאחשורוש מיום שחרב בית המקדש וגלינו מארצנו, נטלה עצה מעמנו ואין בדינו לדון דיני נפשות. לך אל עמון ומואב היושבים במנוחה והם יפסקו את הדין.

לפיכך הוצרך הכתוב להוסיף דגוי אובד עצות הם, וכל כך למה? מחמת ה"אין בהם תבונה".

"כי ידין ה' עמו ועל עבדיו יתנחם כי יראה כי אזלת יד ואפס עצור ועזוב". (ל.ב.לו)

לכאורה כיצד יכול הקב"ה לדון את עמו, והלוא הלכה פסוקה היא שאין עד נעשה דיין, והקב"ה דן על פי מה שראה בעצמו.

בספר "ייטב פנים" (דרוש לשבת תשובה) תירץ, דכל הטעם דאין עד נעשה דיין היינו משום שהרואה כמו עיניו את המעשה אינו יכול להפך בזכותו. אבל הקב"ה צדיק וישר, ואף כשרואה את מעשה העבירה אומר אני גרמתי לו - שבראתי יצר הרע כפי שאמרו חז"ל, ולפיכך יכול אף הוא בעצמו להיות דיין כיון שיהפך בזכותו.

וזהו פשוטו של מקרא; "כי ידין ה' עמו". היינו על אף שהקב"ה הוא העד - הוא גם הדיין. ומפני מה הוא העד והוא הדיין, לפי ש"על עבדיו יתנחם כי יראה כי אזלת יד". כפי שפירש רש"י "יתנחם הקב"ה על עבדיו לשוב ולרחם עליהם", כיון שיודיע שידם קצרה ובאונס יצרו חטאו.

ויבא משה וידבר את כל דברי השירה הזאת באזני העם הוא והישע בן נון". (ל.ב.מ"ד)

רבי יוסף בכור שור, מדייק על פשר שינוי הלשון כשמשנה מנה כאן את ה'הושע בשם 'הושע';

לפי שכשנעשה משרת משה קרא אותו הושע, כי כן דרך השרים והמלכים שמשנים שם משרתיהם וקורא לו שם כרצונו, כמו שקרא פרעה להבדיל, ליוסף - צפנת פענח, ונבוכדנצר לדניאל - בלטשצר,

עשרת ימי תשובה תשע"א, שכונת 'זכרון מאיר' בבני ברק. המוניים נקבצים כמידי שנה בהיכלה של ישיבת חכמי לובלין לדרשת 'שבת שובה' של המרא דאתרא הגאון הגדול רבי שמואל וואזנר בעל 'שבט הלוי' שליט"א. כמסורת של

עשרות בשנים, בסיום הדרשה ההלכתית משמיע הגאון הגדול שליט"א דברי חיזוק מעניני השעה, ודברים שיש צורך לגדור גדר בהם בשל פרצות הזמן.

על מה זעק הגאון בפני ההמונים? הנה תמצית דבריו:

"ידוע שמצות קריאת שמע - קבלת עול מלכות שמים - היא על פי רוב השיטות בהלכה מצות עשה מן התורה. אם עברו זמן קריאת שמע, ביטלו מצוות עשה מן התורה. ובעוונותינו הרבים, מתירים לעצמם אנשים לאפשר לקיים מניינים שבהם אומרים קריאת שמע שלא על פי הלכה - אחר שלוש או ארבע שעות. יהודי שמתפלל שם, ולא קרא קודם לכן קריאת שמע בזמנה, מבטל בכל יום מצות עשה מן התורה. נראה לי, שאלה הקובעים תפילות לכתחילה ומעניקים אפשרות לבטל קריאת שמע מן התורה, חייב אני לומר כי יתכן והאנשים הללו הינם מומרים לדבר אחד! אני מקוה שהאנשים יתנו את דעתם להסיר את החרפה מעיר הקדש בני ברק, כי האנשים הללו הם חוטאים ומחטיאים את הרבים משום שהם נותנים אפשרות ליהודים לעבור על מצות עשה דאורייתא."

ימים ספורים קודם לכן, יצא כרוז בשכונת רמת אלחנן בבני ברק מהמרא דאתרא הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א, ועמו רבני השכונה, ובו קריאה לתושבי השכונה, שלא לקיים מניינים אחרי זמן קריאת שמע. ובפרט, הוסיף הגר"י זילברשטיין שליט"א, בזמן זה שמאיים עלינו הצורך מאיראן ימ"ש להשמידנו. ומבואר בגמרא בסוטה, שבזכות ק"ש עומדים מול האויבים ושומר ישראל ישמור שארית ישראל האומרים שמע ישראל!

בנידוי!

בגמרא בברכות י: נאמר: "גדול הקורא קריאת שמע בעונתה יותר מהעוסק בתורה". ולעומת זה במדרש (קהלת רבה א' ל"ז) נאמר: "הגיעה שעת קריאת שמע ולא קרא בעונתה עליו הכתוב ואומר מעוות לא יוכל לתקון".

בזוהר הקדוש (פרשת בלק דף קפו.) מובא מעשה על רב יצחק ורב יהודה שהלכו בדרך, והגיעו לכפר סכנין שהיה שם רב המנונא סבא, והתאכסנו אצל אשתו שהיה לה בן קטן. הבן חזר מתלמודו ואמרה לו אמו, תתקרב לאלו אנשי מעלה שיברכו אותך. הוא התקרב, ומיד חזר לאחוריו ואמר לאמו, אני לא רוצה להתקרב אליהם כי היום הם לא קראו קריאת שמע, וכך למדו אותי, כי מי שלא קורא קריאת שמע בזמנה הוא בנידוי כל אותו היום! החכמים שמעו את דבריו ואמרו שאכן נכון הדבר, אבל זה קרה משום שעסקו במצוה והיו פטורים מן המצוה. ושאלו אותו מהיכן ידע שהם לא קראו קריאת שמע בזמנה, ואמר הילד שהוא הריח את ריח מלבושם.

על הסטייפלר מסופר זצ"ל שהיה מתפלל בקביעות בבית

המדרש 'לדרמן' במנין של שבע בבקר, וכמה פעמים הסתכל על שעון הקיר לראות אם אין חשש שיאחרו את זמן קריאת שמע לפי המגן אברהם. ופעם אחת הוא פנה ואמר לשליח ציבור, כי לאחר את הזמן זה ספיקא דאורייתא ואי אפשר לחכות לרגע האחרון כי אולי השעון אינו מדויק כל כך ולכן צריך להקדים.

מה שונה מאתרוג?

הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל היה מזרז מאד לקרוא קריאת שמע בזמן ה'מגן אברהם'. והיה אומר, כי אם היו מציעים לך אתרוג שפסול לדעת ה'מגן אברהם' לא היית קונה, ולמה אינך חושש לכך במצות עשה של קריאת שמע?! (הליכות שלמה תפילה ע' צ"א).

בהסכמתו לספר מצות קריאת שמע, כותב הגאון רבי יהודה צדקה זצ"ל: אמנם יש כמה דעות על זמני קריאת שמע, אבל המדקדק עושה אליבא דכולי עלמא, כי הכל מודים כמה שמקדים עדיף טפי. הקונה אתרוג, כמה משלם בעד שיהיה לו מהודר, ומחפש חיפוש אחר חיפוש ונוסע למרחקים כדי שיהיה מהודר, ולמה בקריאת שמע הוא לא חש לעשות אליבא דכולי עלמא. לזה אין תשובה. אשרי בתי הכנסיות המדקדות על עצמן בשבת שלא להתחיל מאוחר, כדי שכל הקהל יזכה לקרוא קריאת שמע בזמן בברכותיה.

בכיתי בכי רב...

באחת משיחותיו, אמר מרן ראש הישיבה הגראמ"מ שך זצ"ל: יש בחורים שלומדים טוב ויראתם קודמת לחכמתם, והם יסתכלו בשעון לראות אם כבר עבר שש שעות מאז שאכלו מרק עוף, כפי שאכן צריך לנהוג. אבל כמעט כל יום עוברים הם את זמן קריאת שמע דאורייתא, שהיא מצות עשה כאכילת מצה וכתקיעת שופר.

זכורני, המשיך מרן זצ"ל ואמר, כי מימי לא עברתי זמן קריאת שמע של המגן אברהם. בילדותי, פעם, כשהייתי בן תשע שנים איחרתי לקום, ובאותו יום בכיתי מאד כמו אחד שנרדם לפני ליל הסדר והתעורר למחרת היום, כשהוא מגלה שהפסיד את כל מצוות ליל החג.

חוצפה ועזות!

הגאון רבי נסים קרליץ שליט"א מזכיר ("חוט שני" שבת ח"ב) את דברי המשנה בפסחים האומרת שהפסח נשחט בשלש כתות, ובגמרא שם נאמר, שהכת השלישית נקראת כת עצלנית, ולמרות שכך הוא הדין שיתחלקו לשלש כתות, אבל היה להם להזדרז ולהיות מהראשונים.

הבה נתבונן, הכת העצלנית מקיימת את מצות קרבן הפסח בזמנו, ועל כרחם הוצרכו להתחלק לשלש כתות. עם כל זאת, כיון שלא הזדרזו, נקראים עצלנים. כל שכן במצות קריאת שמע, שזמנה לכתחילה כותיקין, ואלה שקובעים לעצמם לקרוא קריאת שמע בזמן שיש מחלוקת אם הוא יוצא בדיעבד יש בזה עזות וחוצפה כלפי שמיא, ומי שקובע עצמו לכתחילה כך בודאי אינו נקרא מדקדק במצוות!